

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Bakalářská práce
Figura v prostoru

Tereza Laznová

Plzeň 2021

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Katedra výtvarného umění

Studijní program Výtvarná umění

Studijní obor Ilustrace a grafika

Specializace Ilustrace a grafika

Bakalářská práce

Figura v prostoru

Tereza Laznová

pedagogické vedení

prof. akad. mal. Mikoláš Axmann

Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2021

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval(a) samostatně a použil(a) jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2021

.....

podpis autora

OBSAH

1 ZVOLENÉ TÉMA.....	
2 PROCES TVORBY.....	
3 CÍL PRÁCE.....	
4 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	
knižní literatura.....	
5 FOTODOKUMENTACE.....	
6 RESUMÉ.....	

1 ZVOLENÉ TÉMA

Na začátku všeho stála dlouhodobá fascinace, skrze kterou jsem čím dál více inklinovala k lidskému tělu jakožto zdroji mnoha skrytých informací, což mě ve finále inspirovalo k tomu je zachytit.

Důvodů bylo mnoho a jedním z nich bylo důrazné zaměření na různé krkolomné, až vyhrocené pózy, v nichž shledávám určitou vnitřní sílu člověka a do jisté míry i nezastíněnou část osobnosti, která o každém z nás něco vypovídá. To mě také dalo obrovské množství prostoru k tomu vyjádřit každou individuální část v jiném světle. Na základě toho, se podnítilo promítání podprahových „myšlenkových výbojů“, které obsah spontánně kultivovaly a deformovaly. Právě samotná deformace se stala mezníkem mezi realitou jakou takovou a prostorem, v němž se osoby vyskytovaly – jako kdyby poukazovala na takové pootevírání dveří podvědomí, skrze které se dostává napovrch zcela jiná forma skutečnosti.

„Ať už jsou vize spontánní či navozené, nejsou nikdy naším osobním vlastnictvím“¹.

Pozorováním okolního světa kolem sebe jsem se snažila uvést do souladu jak lidskou bytost, tak neživoucí předměty kolem ní, které přesto žijí svým vlastním životem, třeba právě proto, že je obklopujeme nebo mnoho z nich používáme. Záměrem bylo též sledovat proměňující se energii člověka a tvarosloví, z něhož se skládá naše obydlí, dočasná, či trvalá místa v nichž setráváme. Pozorovat, jak se chová/může se chovat například obyčejná skříň, stůl, nebo povlečení v závislosti na čase, světle a dotyčné osobě, podtrhující atmosféru v navštívené místnosti.

Zkoumat, čím vším se může člověk v prostoru stát a jak se vlivem perspektivy snoubí materiál, stavba těla a jeho nastavení samotné.

¹ Aldous Huxley – Brání vnímání

2 PROCES TVORBY

Již od prvního ročníku jsem si přála dotknout se v bakalářské práci tématu anatomie a určité psychologie osobnosti a jsem moc ráda, že jsem tu možnost měla. Celou práci jsem vytvořila technikou hlubotisku, což byl původně i můj záměr. Vybrala jsem si ji z toho důvodu, že tohoto výrazu nelze dosáhnout jinými prostředky.

Neměla jsem ponětí, co všechno celý proces tvorby této techniky obnáší a začátky byly dost krušné. Prvním materiálem, který jsem zkoušela tisknout, byl hliník, ale po několika konzultacích jsem přešla na měděné desky, které mě ukázaly jiný obzor. Zhruba po měsíci a půl jsem si v praxi hlubotisk do určité míry osvojila a s tím přišlo i obrovské nadšení a velká záliba pro danou techniku.

Psychické i fyzické vyčerpání, které se posléze nahromadilo, mě paradoxně posunulo dál, jak po duševní stránce, tak po stránce umělecké a to považuji snad za nejdůležitější mezník celé práce.

3 CÍL PRÁCE

„Vztah k prostoru není vztahem čistého netělesného subjektu ke vzdálenému objektu, ale spíše vztahem obyvatele k jeho důvěrně známému prostředí“.²

Mým záměrem bylo podnítit v nejen v očích mých, ale i všech těch, kteří se s prací setkají, reflektování vnitřního vnímání světa s charakterem lidské figury, která se nachází v prostoru. Neposkytuji tím žádnou univerzální pravdu, pouze jednu z variant pohlížení na svět, která odkazuje na nejrůznější pohnutky mé vlastní mysli.

Tím se v tomto směru můžeme dostat i k otázce zkoumání sám/a sebe, či sebeidentifikace prostřednictvím pohybu. Kým vlastně jsme? Co nás nejvíce charakterizuje? Do jaké míry je naše vlastní tělo coby „bytelný chrám“ natolik inspirativní, že lze považovat za nutné o tom diskutovat?

Toť vše bylo podloženo a vznikalo na základě mé citové vazby k dotyčným osobám, k nimž jsem se snažila mít individuální přístup a zachytit je v prostorách jim blízké. Může se jednat o záchvěvy daného momentu, náladu zvěčněné osoby, či různé emocionální stavy, které z nějakého důvodu vyvstávají na povrch. Tělo samotné pak sloužilo jako odrazový můstek. Přítomna je zde i ta myšlenka, že každý je bezpochyby svým způsobem jedinečný.

Snaha o přesné zachycení jednotlivých osob, mě vedla k neočesanému zpodobnění všech zúčastněných, bez přidaných cizích vlastností, zkrátka tak, jak čistě, až „obnaženě“, působili a mé vnímání se je snažilo s pomyslným vykřičníkem v pozadí uvést na světlo světa tak, jak je přinejmenším vnímám já sama.

Z pozorování skutečnosti jsem přešla k postupnému prolínání reality do abstraktní roviny celého obsahu, který se začal zvolna deformovat. V některých případech to došlo do bodu, kdy jednotlivé části těla inklinovaly ke geometrizaci a zjednodušení, což vedlo k redukci prostoru kolem a také k neplánovanému umrtvení živelnosti některých motivů.

² Merleau-Ponty – Svět vnímání

Soubor grafických listů uzavírají poslední tisky, v nichž se upouští od značného vyrývání a objevuje se tenká linie, která zcela ovládne motiv posledního tisku, jakožto konečné fáze.

Množství nezasaženého prostoru v kompozici mě poskytovalo svobodnější uvažování nad jednotlivými figurálními motivy, které jsem postupně vytvářela. Jako kdyby ono vynechání dovolilo obsahu více dýchat. Postupem času se ve výsledku objevil silný kontrast ve spojení čitelnosti všech částí kompozice.

Nechala jsem se inspirovat tvorbou španělského malíře a grafika, kterým byl Francisco Goya a jeho suverénně používané kombinace čárového a plošného leptání.

4 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

- **knižní literatura**

Huxley, Aldous. Brány vnímání. Nebe a peklo. [The Doors of Perception, 1954]. DharmaGaia: 1996. ISBN: 80-86013-18-9

Goya de Francisco. Lepty. Galerie výtvarného umění v Chebu: 2006.

ISBN: 80-85016-76-1

Feuchtwanger Lion. Goya. [Trpká cesta poznání]. ISBN: 23-055-66-13-34

Ponty-Merleau. Svět vnímání. Praha: OIKOYMENH, 2008. ISBN: 978-80-7298-287-5

Nietzsche. O pravdě a lži ve smyslu nikoli morálním. Praha:

OIKOYMENH, 2017. ISBN: 978-80-7298-527-2

- **internetové zdroje:**

www.wikipedia.cz

www.google.cz

- **rešerše: umělci zabývající se figurální tematikou**

František Tichý – imaginativní portréty

Pablo Picasso – moderna, figurální kompozice (Avignonské slečny)

Max Švabinský – portréty zachycující duševno a přirozené pozice zobrazované postavy

symbolistní sochařství 19. století – Auguste Rodin

tradice francouzské gotiky – Jacques Callot

Rembrandt – typický šerosvit, rytí se slévá do černých ploch

Ota Janeček – jednoduchá lineární tvorba

Cyril Bouda – ilustrátor knih, grafik

T.F. Šimon – grafik, kreslíř poštovních známek

J. Miró – nevšední akty, mystická analýza ženské formy

- E. Schiele – erotické figurální kresby, síla výrazu, neklidnost
- E. Munch – úzkostné figurální motivy, výrazný rukopis, melancholie
- G. Klimt – geometrické vzory, křivky, splývající vlasy/květiny, mystická barevnost, erotično
- A. Mucha – secesní ornamentálnost, vznešenost, noblesa, tajemné postavy žen

5 FOTODOKUMENTACE

Celé práci předcházely návrhy a u prvních z nich jsem si pohrávala s myšlenkou přidání barvy jako možného akcentu, či různého vlepování materiálů, od čehož jsem ale nakonec upustila. Po několika technických zkouškách to nepřineslo žádoucí výsledek, o který jsem usilovala. Následovaly monochromní černobílé kompozice, na jejichž základě jsem posléze stavěla.

Návrhová část

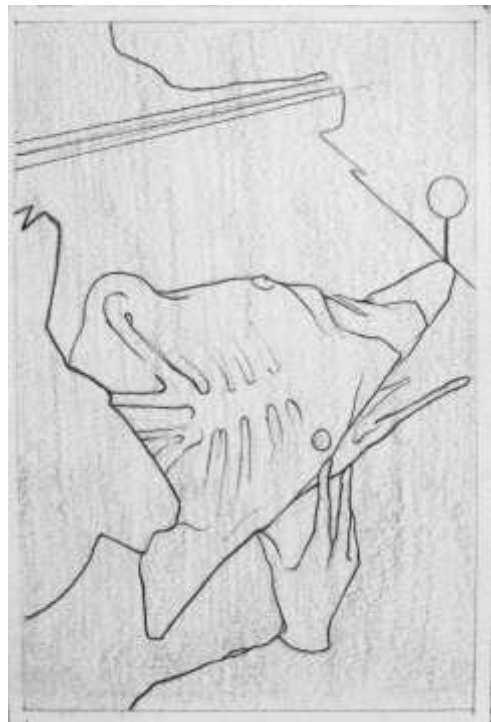
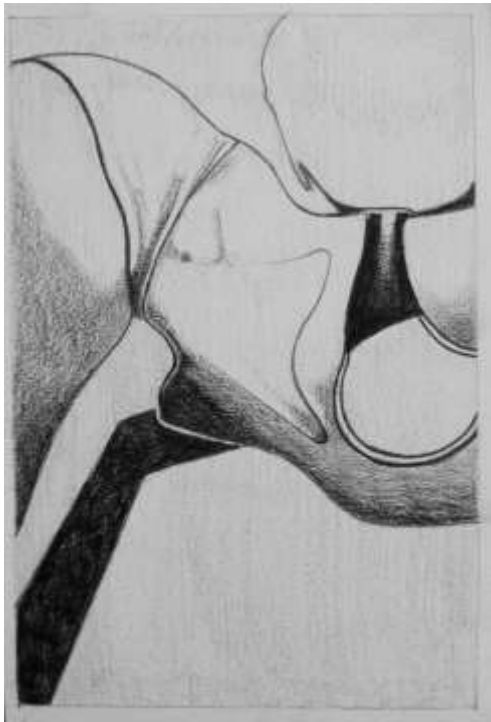

+

PRVNÍ ZKUŠEBNÍ TISKY

Koncem loňského roku jsem se si vyzkoušela první zkušební tisky na hliník. Původně jsem experimentovala s obtiskem igelitů na matricích, ale výsledek však neodpovídal mým očekáváním...

PROCES TISKU

Pro finální tisky jsem si vybrala papír s 300g typu SPEKTRUM – 03 slonová kost – nechtěla jsem, aby byl papír úplně čistě bílý a proto pro mě tato varianta byla rozhodující. Jako matrici jsem nakonec po předchozích tiscích na hliník zvolila měď ve formátu A3.

Ze začátku jsem pilníkem na železo zbrousila fazety, aby se vyhladila ostrost a zaoblila hrany ze všech stran. Následně jsem měděné desky vyčistila silichromem a petrolejem kvůli zbavení se otisků prstů a dalších nežádoucích nečistot. Poté jsem je potřela černou hlubotiskovou barvou a nanesenou barvu vytírala dlaní do té doby, dokud se deska neleskla a přebytečná barva nebyla odstraněna. Nápomocí mě byla ve velké míře plavená křída, díky které se barva více absorbovala do jednotlivých vrypů – vytíráním samotnou dlaní totiž vznikají šmouhy a na výsledném tisku by sejevily jako nerovnoměrné. Na závěr jsem ze všech stran otřela fazety od barev, jinak by se ve výsledných tiscích objevilo nevzhledné černé rámování kolem matric.

Těsně před samotným tiskem jsem desky ještě nahřívala na kovovém topení, jelikož se mi osvědčilo, že pak výsledné tisky více vyniknou.

Papíry jsem měla před tiskem už předem připravené a to tak, že jsem je přibližně týden předtím namočila a zabalila do transparentního igelitu, ve kterém se udržovala jejich vlhkost. Po jejich vyjmutí z igelitu se musely ještě vysušit hadrem, aby v nich nebylo příliš vody, což by pak negativně ovlivnilo výsledek tisků.

Nakonec jsem tisky ihned po vyjmutí ze stroje pokládala mezi desky s proklady, které je vyrovnaly díky utaženým svorkám, jenž minimalizovaly přítomnost vzduchu.

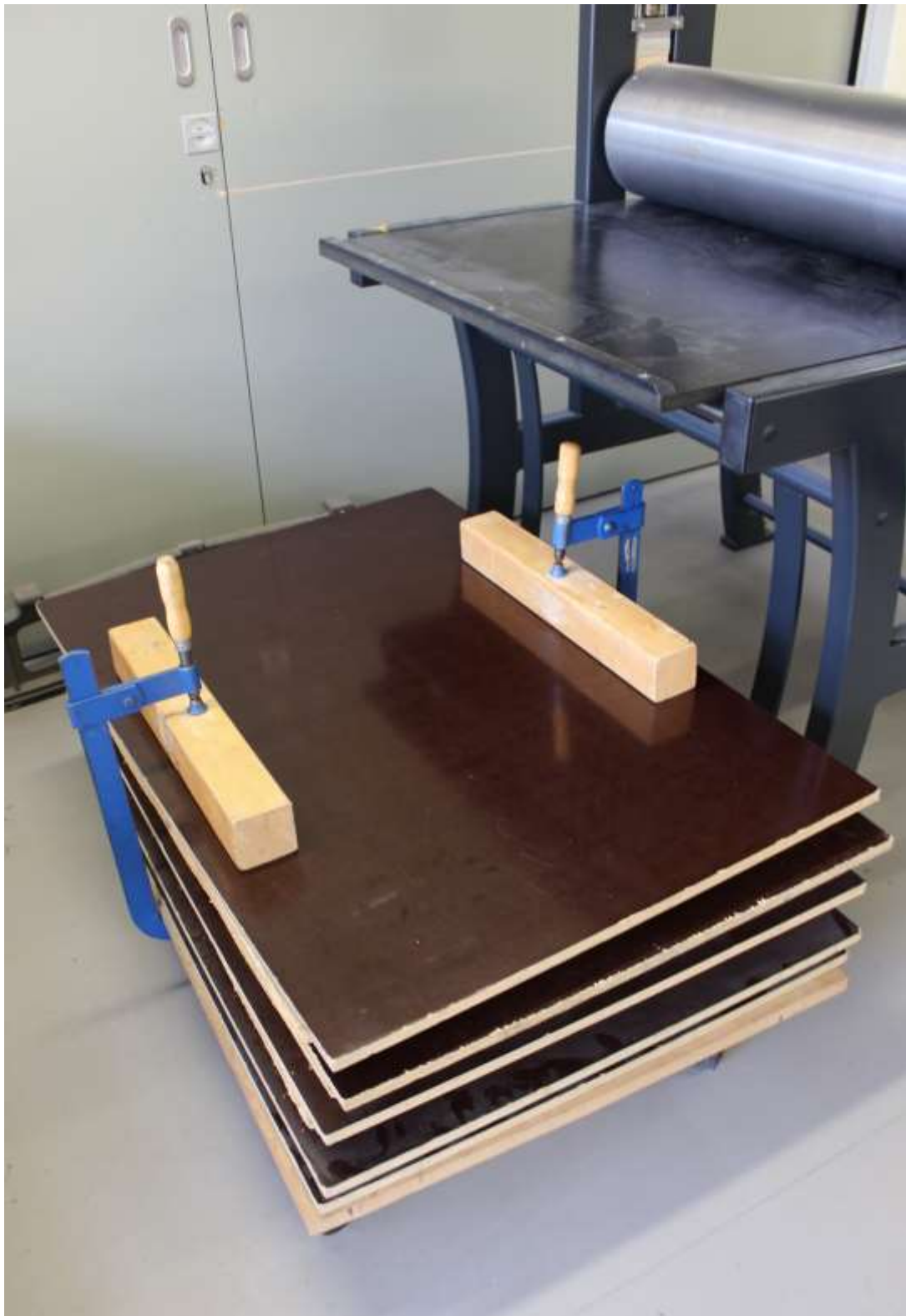
ukázka stroje, na kterém jsem tiskla

pracovní stůl

desky s proklady, které vyrovnávaly tisky

prostor pro namáčení papírů

ateliér

Ukázka stroje, na kterém jsem k textové části bakalářské práce vytiskla
vysázený titulní list v knihtisku.

Figura v prostoru

bakalářská práce

Terezy Laznové

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

pedagogické vedení
prof. akad. mal. Mikoláš Axmann

Plzeň 2021

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Les Femmes d'Alger (O.K.R.)

1935

16

Falco sparverius

1850

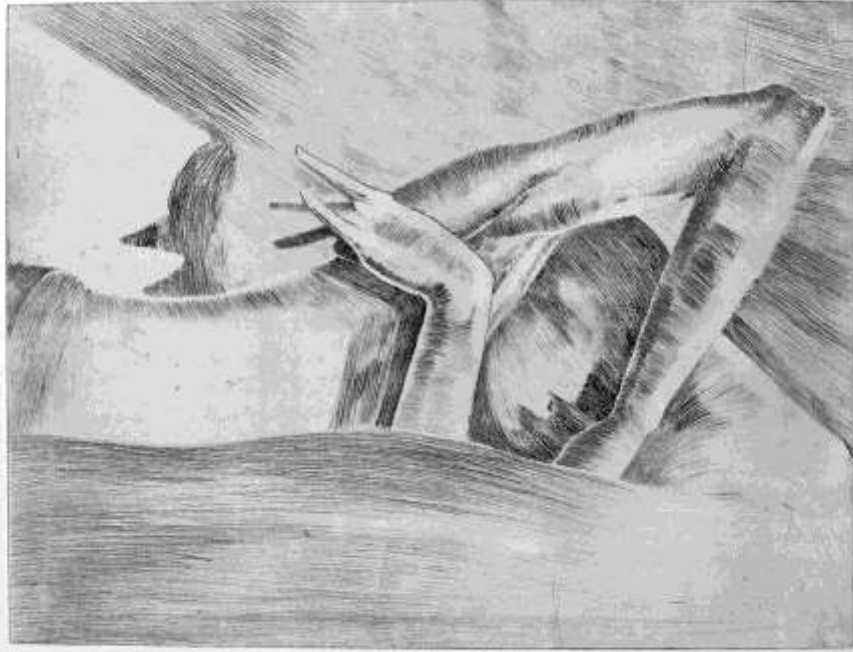

12

Edvard

1892

Resting Head

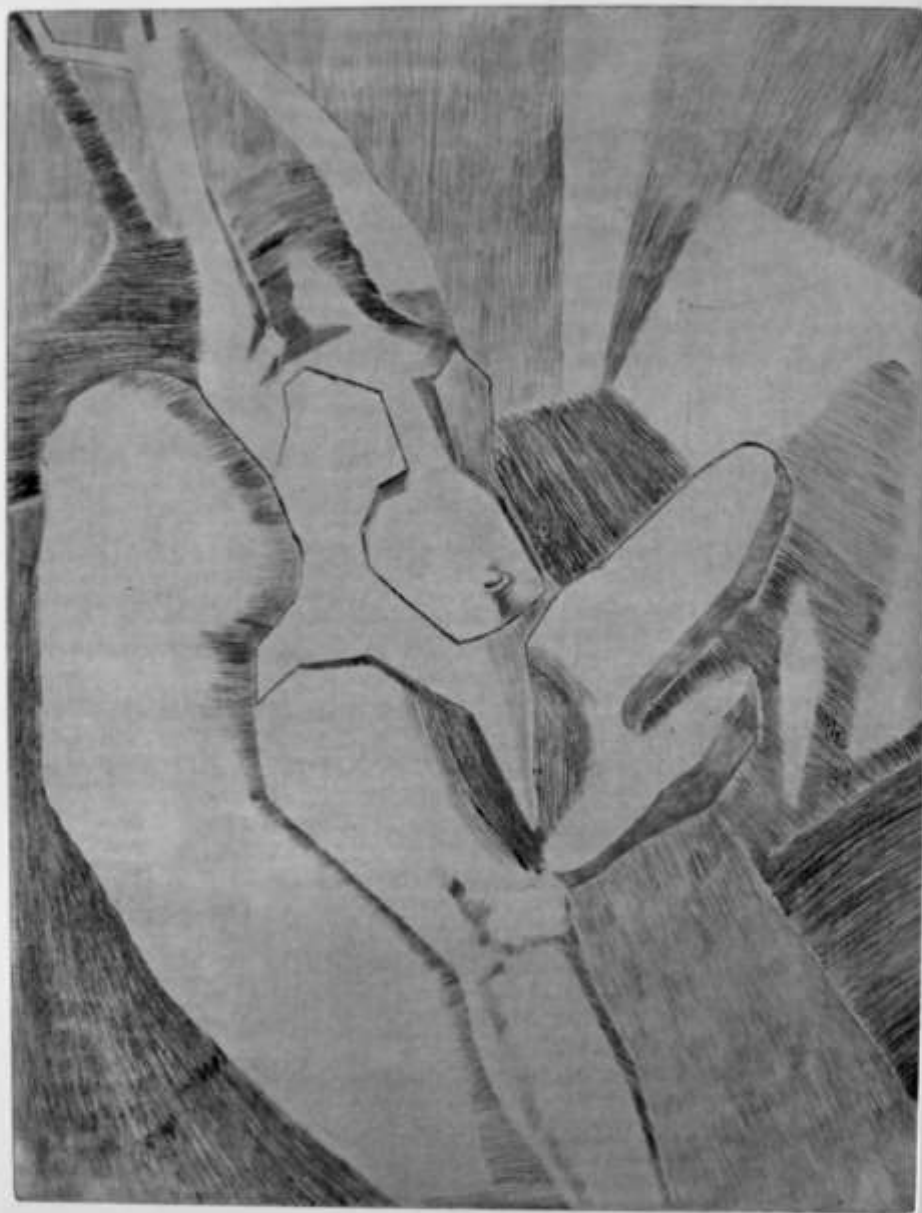
Working at Desk

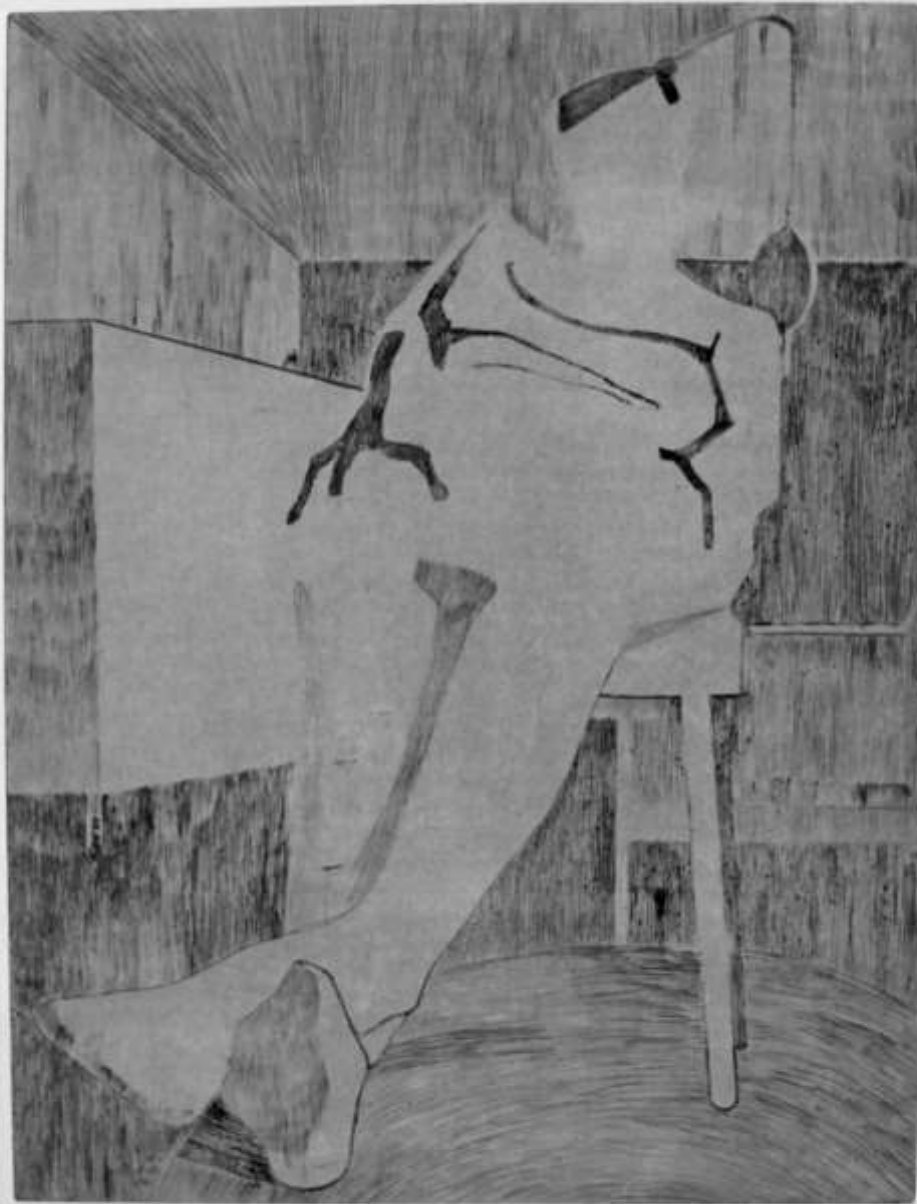

Boatman

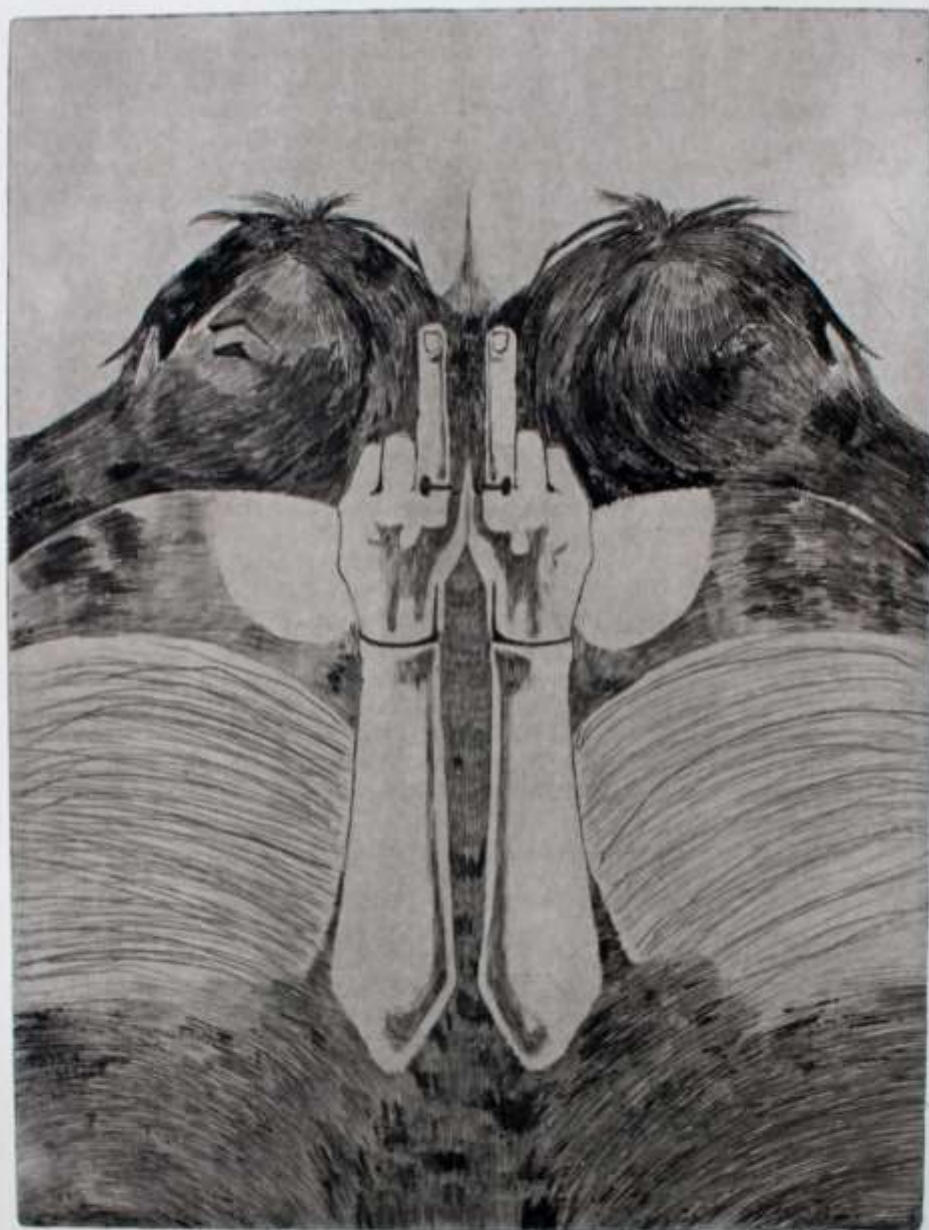

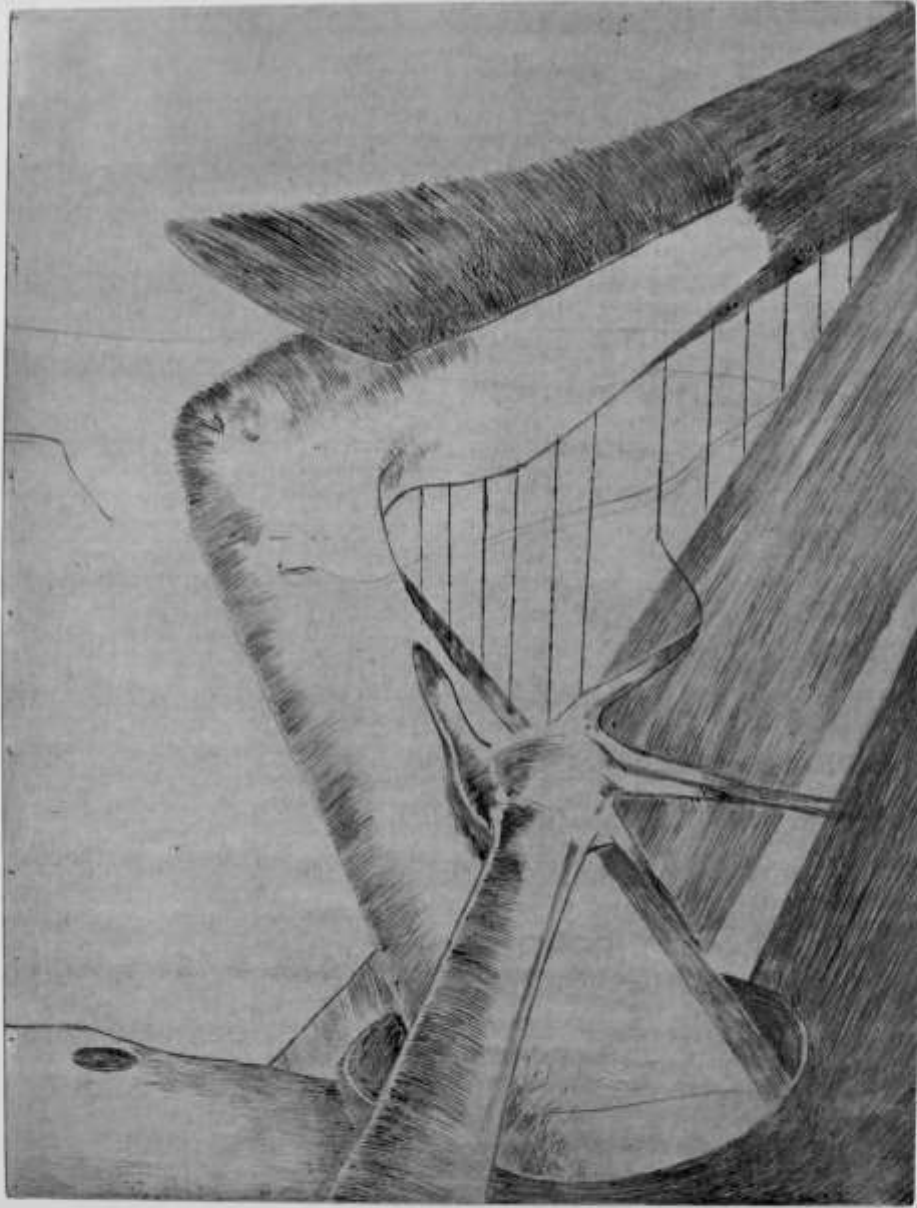

10

11

12

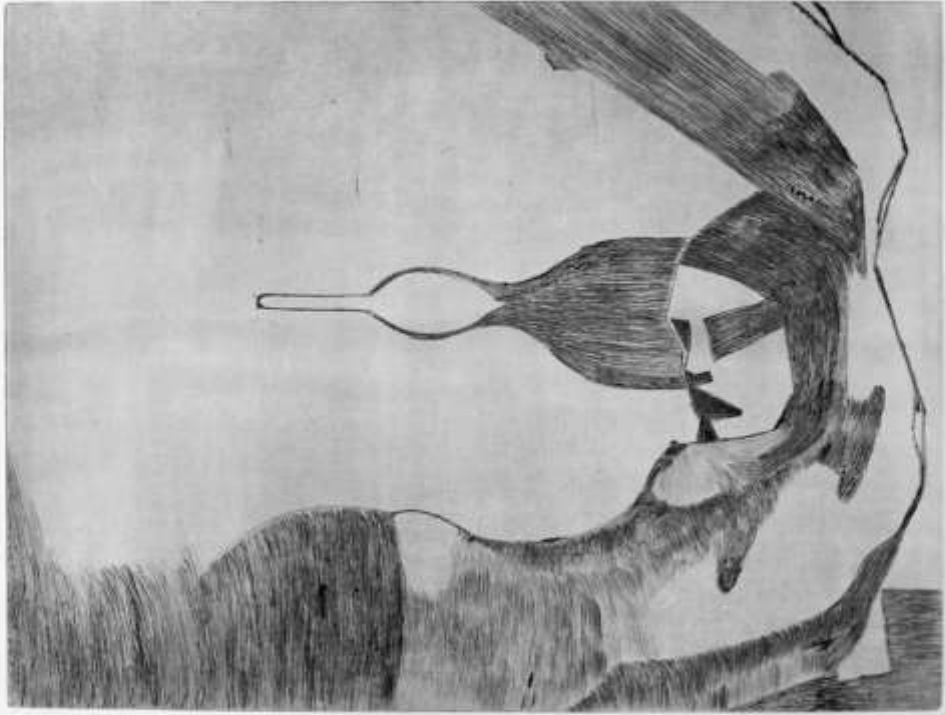

Section of a fossil

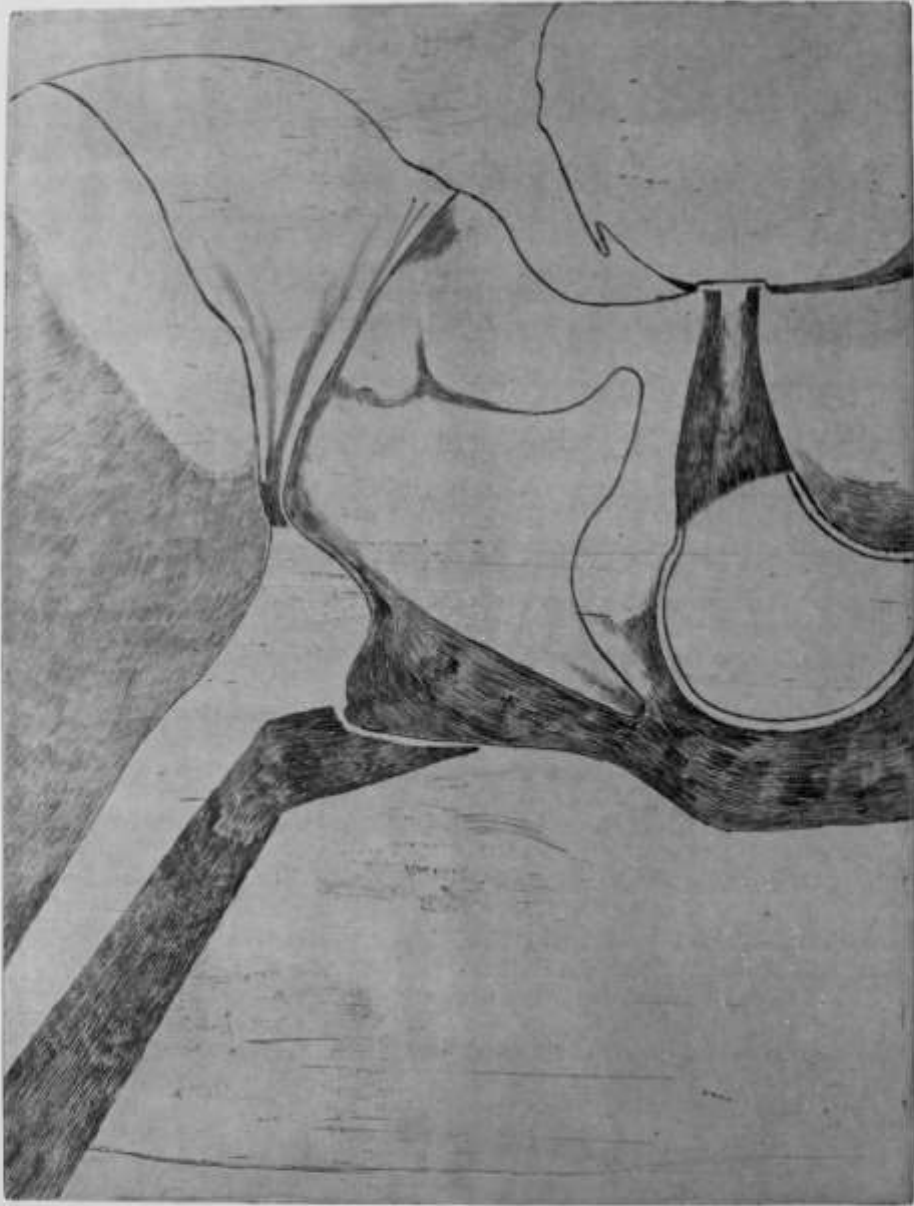
10

11

Portrait of a man

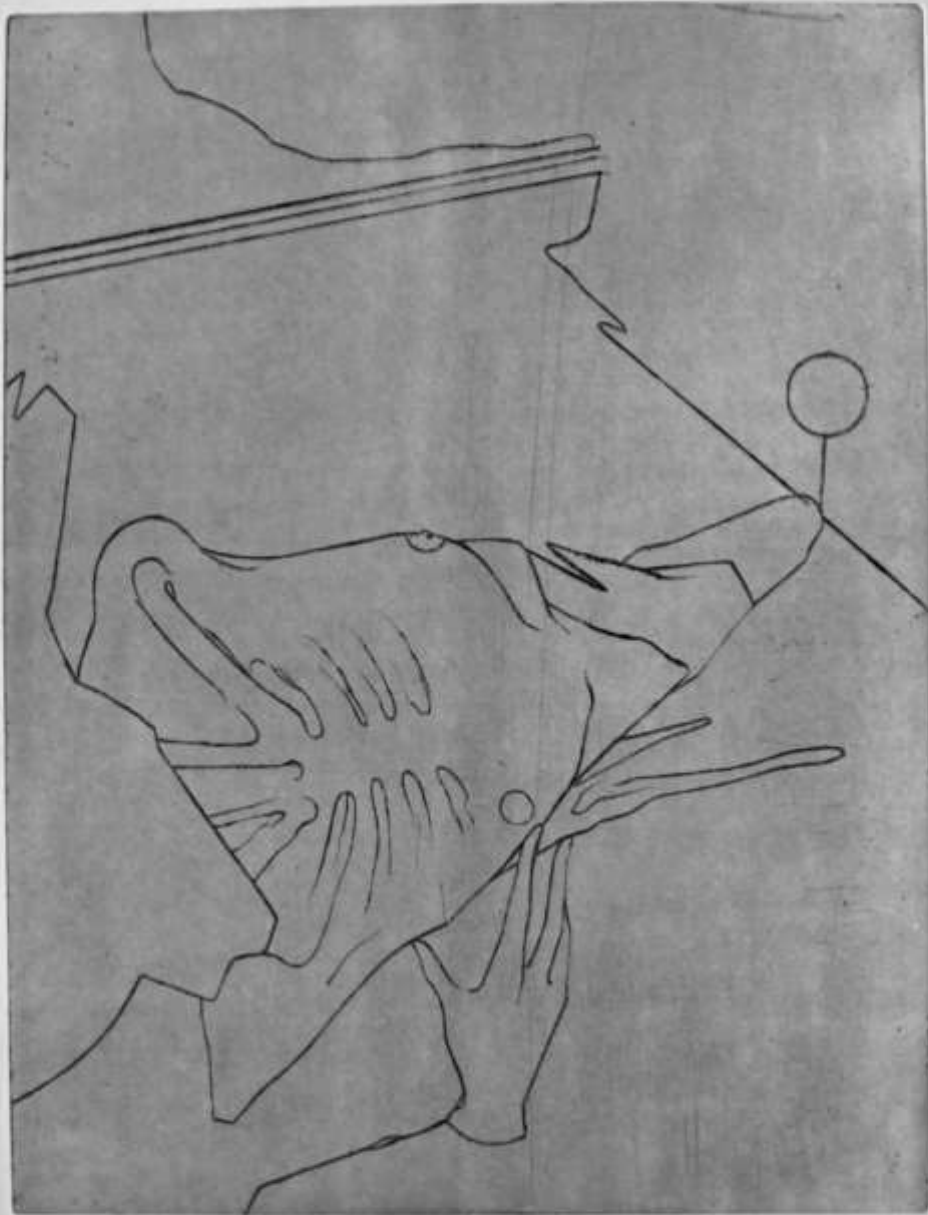

100

100

100

DETAILY TISKŮ

6 RESUMÉ

My bachelorwork is based on human figure which is connected with space around. It can be said it's a mutual reflection of inner perception of the world.

I choosed a gravure printing - graphic technique (intaglio printing).

I focused on different personalities sometimes with exaggerated poses which often speaks for themselves and gives us a message about people. Suddenly it began to arise a huge space for my imagination in the context of reality and I tried to transformed every aspects of my mind to something what actually lives it's own life. For example how can behave an ordinary wardrobe or a table which we use every single day? – It's like the objects are alive thanks to us. We create the atmosphere.

My goals of this work were some kind of research of self-identification through the move. There are many questions which ask us: Who we are? What characterizes us the most? How much is our body like „durable temple“ so inspirative that is necessary to speak about it? I don't provide any universal truth it's just one of the variants of looking at the world.

Everything was based on my emotional ties to people and I had an individual access for all of them and tried to capture their personalities in space which was close for them.

It may be a tremors of the moment, mood of the person, or variations of emocional states which climbs to the surface from some reason. We can also found there a thought that every of us is unique.

I was inspired by the works of a spanish painter Francisco Goya and his combination of line and surface etching.